KURJER WARSZAWSKI

Wtorek. Dnia 19 (31) Grudnia.— 1855 roku. № 346. Jutro, NOWY ROK (1856). Śgo Fulgenta B.

W chwili kiedy nam przychodzi pożegnać rok stary 1855, składamy Czytelnikom naszym obraz wypadków, jakiemi odznaczył się, a które przeszły przez kolumny niniejszej kroniki. Jest to z porządku 18ste sprawozdanie nasze. Służąc w tym względzie za przykład innym, w tych kilku kartkach, obejmujemy znowu jakby owoc całorocznej naszej pracy, w błogiem przekonaniu, iż takowa przyjętą zostanie przez Czytelników *Kurjera*, z taką przychylnością, z jaką Im była codziennie przez ciąg roku niesiona.

Smutnem zrządzeniem losu, zaczynamy ów obraz od wspomnień, które dzień 2go Marca r. b. wyrył w pamięci każdego. Dnia bowiem tego, żałoba pokryła kraj cały, gdyż spoczął w BOGU, Wiekopomnej pamięci NAJJAŚNIEJSZY MIKOŁAJ I, CESARZ *Wszech Rossji*, KRÓL *Polski*.

Następstwem tego bolesnego faktu, była uroczysta chwila wstąpienia na Tron NAJJAŚNIEJSZEGO ALEXANDRA IIgo. Po ogłoszeniu o tem NAJWYŻSZEGO MANIFESTU, tak konsystujące w *Warszawie* Wojska, jako też Urzędnicy i Obywatele kraju całego, przystąpili do wykonania przysięgi na wierność NAJJAŚNIEJSZEMU ALEXANDROWI II, i JEGO CESARSKIEJ WYSOKOŚCI CESARZEWICZOWI NASTĘPCY TRONU WIELKIEMU XIĘCIU MIKOŁAJOWI ALEXANDROWICZOWI.

W kilka miesięcy później, to jest w Mcu Czerwcu, ogłoszony został powtórny MANIFEST NAJJAŚNIEJSZEGO ALEXANDRA II, CESARZA Wszech *Rossji*, KRÓLA *Polskiego*, obierający na przypadek zgonu NAJJAŚNIEJSZEGO PANA, przed dojściem J. C. W. CESARZEWICZA NASTĘPCY TRONU do pełnoletności, na Rządcę Państwa i nierozdzielnych z niem Królestwa *Polskiego* i W. X. *Finlandzkiego*, J. C. W. WIELKIEGO XIĘCIA KONSTANTEGO MIKOŁAJEWICZA; zaś w miesiącu Maju, takiż MANIFEST, objawiający łaski MONARSZE, dla całego Królestwa *Polskiego*.

Podobnież w m. Grudniu NAJJAŚNIEJSZY PAN, ze względu na upłynioną w Listopadzie dwudziesto-piątą rocznicę, której następstwem było przywrócenie w Królestwie Polskiem prawego porządku, raczył NAJMIŁOŚCIWIEJ udzielić dla mieszkańców tutejszych łaski i przebaczenia, obejmując w tem trzy kategorje, to jest: Urzędników, b. Wojskowych i osoby Duchowne.

Tegoż miesiąca, ogłoszoną także została, radosna dla całej Rodziny CESARSKIEGO Domu i całego Państwa wiadomość, o zaręczynach J. C. W. WIELKIEGO XIĘCIA MIKOŁAJA MIKOŁAJEWICZA, z JEJ WYSOKOŚCIĄ starszą Córką J. C. W. Xięcia PIOTRA *Oldenburgskiego*, Xiężniczką ALEXANDRĄ *Oldenburgską*, które dnia 14 Listopada (v. s.) odbyły się w *Petersburgu*.

Z Najdostojniejszych Osób, do NAJJAŚNIEJSZEJ RODZINY CESARSKIEJ należących, zaszczycili w r. b. w miesiącu Czerwcu, obecnością swoją, *Warszawę*: J. C. W. WIELKI XIĄŻĘ MICHAŁ MIKOŁAJEWICZ; oraz J. C. W. XIĄŻĘ PIOTR *Oldenburgski* i Jej C. W. Xiężna TERESSA *Oldenburgska*; wraz z dojstojnymi Dziećmi, ICH WYSOKOŚCIAMI Xiążętami: ALEXANDREM, MIKOŁAJEM, JERZYM i KONSTANTYM, oraz ICH WYSOKOŚCIAMI Xiężniczkami: ALEXANDRĄ, KATARZYNĄ i TERESSĄ.

Z Xiążąt, zagranicznych Rodzin Panujących, znajdowali się w *Warszawie*: J. C. W. Arcy-Xiążę WILHELM FRANCISZEK KAROL *Austrjacki*, J. K. W. XIĄŻĘ *Duński*, J. W-X. W. Xiążę WILHELM *Badeński*, J. W-X. W. Xiążę ALEXANDER *Hesski*, J. X. W. Xiążę HERMAN *Sasko-Wejmarski*, J. W-X. W. Xiążę *Meklenburg-Szweryński*.

Z osób zaś znakomitych tak zagranicznych, jako i z Cesarstwa, gościli chwilowo w ciągu r. b. w *Warszawie*: *Maxymilian Karol* Xiążę *Tour* i *Taxis*, Xiążę na *Buchau* i *Krotoszynie*; Baron *v. Nepveu* Jenerał-Lejtnant wojsk *Niderlandzkich*, Xiążę Otto Fryderyk *Schonburg v. Seebach* Marszałek Dworu N. Króla *Saskiego*, Radca Tajny *Kisielew* b. Poseł Nadzwyczajny w *Paryżu*, Baron *Chazal* Jenerał-Adjutant N. Króla *Belgijskiego*, Radca Tajny Hr. *Chreptowicz* Poseł Nadzwyczajny i Minister Pełnomocny N. PANA, przy Dworze *Belgijskim*, Hr. Walenty *Esterhazy* Poseł Nadzwyczajny i Minister Pełnomocny Dworu *Austrjackiego* przy Dworze CESARSKIM.

Za nim uczynimy wzmiankę o Przybytkach Pańskich, przedewszystkiem winniśmy tu wspomnieć o Dogmacie Świętej Wiary naszej, jaki w r. b. ogłoszony został przez Bullę PAPIEZKĄ, a którym jest: *Niepokalaność Poczęcia* BOGA RODZICY. Bulla ta odczytaną została po wszystkich Kościołach Rzymsko-Katolickich, tak w Warszawie jak w kraju, dnia 8 Grudnia, w rocznicę ogłoszenia jej w *Rzymie*.

Równie świetny jak w latach dawniejszych, był rok obecny pod względem wznoszenia lub odnawiania Przybytków PAŃSKICH, a zwłaszcza takich, które dotknięte ręką czasu, już prawie chyliły się do upadku. Podług dokładnych i statystycznych obliczeń, było wszystkich Kościołów Parafialnych w 1854 roku, 1639; filjalnych 106; oddzielnych, niemających charakteru ani Parafji, ani filji 27; razem 1772; Kaplic 380. Liczba tych Kościołów, nie tylko w r. b. powiększoną została, jak np: budującym się Kościołem filjalnym w *Mokotowie* pod *Warszawą*; w *Brzuzie*, w dobrach JW. Hr. Adama *Ożarowskiego*; w *Milejowie*, u JW. Marji *Rostworowskiej*; we wsi *Grodcu* w Dekanacie Zakroczymskim; w *Grabowcu*, w *Lubelskim*, i t. d; ale nadto przez odnowienia z gruntu, utrzymała się w całości, z przyodzianiem niektórych w świeże i ozdobne szaty. Istniejące od lat dawnych w *Warszawie* Statuy Śtych, pomnożone zostały w r. b. wzniesieniem dwóch nowych przed Kościołem XX. *Kapucynów* przy ulicy *Miodowej*, wyobrażających BOGA RODZICĘ i Ś. FELIXA, dłuta Professora P. *Hegla*. Pierwszą fundował ś. p. R. R. St. Stanisław *Deszert*; druga powstała z ofiar pobożnych. Statuy te opatrzono ozdobnemi (z fabryki P. K. *Mintera*) latarniami, które oświetlając w porze nocnej te Święte figury, nie jedną przechodnia wywołają modlitwę, przy uchyleniu kornego czoła. Założono także kamień węgielny na mającą się wznieść na gruncie possessji *Bagatela*, figurę BOGA RODZICY, z fundacji JW. Alexandra *Komara*.

Nie zapomniano w r. b. i o budowlach, których celem jest dobroczynność. Jakoż w połowie r. b. położony został w m. *Grójcu* w Pcie *Warszawskim*, kamień węgielny pod budowę Szpitala pod nazwą Ś. PIOTRA. Obrzęd ten dopełniony został z całą uroczystością w przed dzień ŚŚ. APOSTOŁÓW PIOTRA i PAWŁA. Na fundusz wzniesienia tej budowy dany był w Lutym bal w Resursie *Kupieckiej*, który przyniósł czystego dochodu Rsr. 1,707 k. 50.

Godnem także zaszczytnej wzmianki jest założenie w r. b. przez JW. *Petrow* Zakładu Śgo WINCENTEGO a *Paulo*, dla wychowania tamże, sierotek i moralnie zaniedbanych dziewczynek. Oddział ten stanowi drugi oddział poprzednio założonego również przez tę samą dobroczynną Damę, Domu Schronienia *Opieki* N. MARJI PANNY, który obecnie pozostaje pod głównym zarządem JW. Alexandry z Hr. Potockich, *Potockiej*, Małżonki Koniuszego Dworu JEGO CESARSKIEJ MOŚCI.

Gdy tak z jednej strony, wznoszono Świątynie PAŃSKIE, lub dobroczynne Instytuta, z drugiej nie przestawano obmyślać odpowiednich, ku budowie innych jeszcze, lub utrzymaniu i wsparciu dawniejszych, zasiłków; z tego powodu z dobrowolnych na różne cele dobroczynne zapisów, które w r. z. wyniosły ogólną summę rsr. 9,559, znaczniejsze w tym roku poczyniły następujące osoby: Katarzyna z Konopków *Piwnikiewicz* rsr. 150 dla Klasztoru XX. *Augustjanów* w *Warszawie*; Michał i Małgorzata z Orzechowskich *Nowakówscy* rsr. 300, dla Kościoła Parafji w *Bełdowie*; rsr. 150 na reparację tamże Kaplicy; rsr. 75 na ubranie z procentu sługi kościelnego tamże; i po Rsr. 300 dla XX. *Reformatów* w *Lutomirsku* i *Brzezinach*. Cecylja z Morzkowskich Xiężna *Radziwiłłowa* rsr. 10,000 na różne zakłady dobroczynne w *Warszawie*, i rsr. 2,000 dla Szpitala DZIECIĄTKA JEZUS w *Warszawie*. Antonina z Radońskich *Święcińska* rsr. 900, dla Klasztoru XX. *Bernardynów* w *Kaliszu*. Xawery *Pusłowski* rsr. 6,000 dla Instytutu Moralnie Zaniedbanych Dzieci w *Mokotowie*. Franciszka z Szorców *Ostrożyńska*, rsr. 1,275; z tych po rsr. 300 dla Kościoła Ś. DUCHA w *Lublinie*, dla Kościoła w *Skierbieszowie*, dla Kościoła XX. *Missjonarzy* w *Warszawie*, dla Kościoła w *Jeżowie*, i rsr. 75 dla Starców i kalek w *Lublinie*.

Alexander *Mączyński* rsr. 1,800, dla Domu schronienia w *Praszcze*. Józef-Grzegorz 2ch imion Junosza *Cieśliński*, rsr. 8,700, z tych rsr. 6,000 na fundusz edukacyjny dla dwóch młodzieńców z tejże familji; zaś dla Szpitala Ś. Jana Bożego rsr. 300; dla Szpitala Dzieciątka JEZUS rsr. 300; dla Instytutu Ś. Kazimierza rsr. 300; dla Domu Przytułku i Pracy rsr. 450; dla Instytutu Moralnie Zaniedbanych Dzieci rsr. 450; dla Instytutu Głuchoniemych i Ociemniałych rsr. 450; dla Towarzystwa Dobroczynności Rsr. 450. Marjanna Antonina *Kicińska* Rsr. 300, dla Kościoła XX. *Karmelitów bosych* w *Warszawie*. Marjanna z Moszczeńskich *Leśniewska* rsr. 450 dla Kościoła w *Chmielniku*. Fortunat *Rzewuski* rsr. 450 dla Szpitala Dzieciątka Jezus w Warszawie, i rsr. 450 dla Szpitala Śgo Mikołaja w Busku. Fran: *Krajewski* rsr. 300 dla Szpitala Siostr Miłosierdzia w Płocku.

Obok tego, znajdowano jeszcze i inne środki, ku zwiększaniu tych źródeł, a któremi były łączone jak zawsze rozrywki z dobroczynnemi celami. Tym sposobem urządzano tak w kraju, jak w *Warszawie* zabawy, bale, koncerta, a dochody z nich obracano na wsparcie niedoli. Tak w m. *Sieradzu* na korzyść Szpitala Ś. Józefa dano dwa bale. W m. *Częstochowie*, podobnież na dochód Szpitala N. PANNY; a w *Rawie*, na Szpital Ś. Ducha. W pięknych tych zamiarach przyjął także udział i Artysta skrzypek Apolinary *Kątski*, który po różnych Świątyniach PAŃSKICH w kraju, a w *Warszawie*, w Kościele Ś. Krzyża, wykonywając wzniosłe religijno-muzyczne dzieła, przyczynił się nie mało do pomnożenia tych funduszów. W mieście tutejszem z główniejszych zabaw w celu dobroczynnym, odznaczyły się *loterje fantowe* w obu ogrodach, to jest: *Saskim* i *Krasińskich*; w pierwszym na dochód Warsz: Tow: Dobr:, w drugim dla gminy *Ewangielicko-Augsburgskiej*. Jak chętny w tym udział przyjęła *Warszawska* Publiczność, i bawiący chwilowo w mieście Obywatele ziemscy, dosyć przytoczyć że samych tylko biletów wejścia, oprócz loteryjnych, sprzedano w ogrodzie *Saskim* około 10,000. To też piękny był dnia tego dochód, bo wyniósł czystego wpływu rsr. przeszło 6,000, a do czego także przyczyniły się wiele Najmiłościwsze za bilety od NAJJAŚNIEJSZYCH PAŃSTWA ofiary. Przytem także w czasie tej zabawy puszczono wytrysk, który bił jak najokazalej. Loterja zaś w ogrodzie *Krasińskich*, równie korzystny przyniosła rezultat, bo czystego dochodu rsr. 3,094 kop. 24½ (złp. 20,628 gr: 10). Do powyższych dwóch loterji dodać jeszcze należy trzecią, urządzoną pod kierunkiem tutejszego Bankiera P. Mathiasa *Rosen*, na dochód ubogich starozakonnych. Na zakończenie dodajmy, urządzone w końcu roku w sali gmachu Warsz: Tow: Dobr:, poranki muzykalne, z których dochód przeznaczony został na Ochronę. Z poranków tych, pierwszy pod kierunkiem Opiekunki Towarzystwa, Panny Zofii *Malhomme*, przyniósł czystego dochodu rsr. 306 kop. 71. Pamiętnem również było widowisko w obu Teatrach i Maskarada, na korzyść starców i kalek, pod opieką Warsz: Tow: Dobr: zostających. Szereg ten rozlicznych środków ku zwiększeniu funduszów dla biednych, zakończa kwesta po mieście przez Szanowne Opiekunki Warsz: Tow: Dobr:, w assystencji Członków tegoż Towarzystwa, a jaka przy końcu r. b. odbytą została, przynosząc znakomity w rezultacie zasiłek.

Skutkiem corocznego rozdziału nagród dla służących, z legatu ś. p. Wawrzyńca *Zacharkiewicza*, w r. b. otrzymali takowe, lokaje, za długoletnią i wierną u jednych i tych samych Państwa służbę: 1szą Wojciech *Bartmański*, od JW. Tomasza Hr. *Łubieńskiego*; 2gą Stan: *Hilchen*, od W. *Kohlera*; a 3cią Andrzej *Stigler* od R. K. *Bielajewa*, Sztabs Lekarza. Zwyczajem corocznym rozdzielono także wsparcie osobom ubogim, wstydzącym się żebrać, w kwocie rsr. 742 kop. 69, a to z funduszu po ś. p. X. Franciszku *Bohomolcu*. Trzecim nakoniec wsparciem był procent od legatu zapisanego przez tutejszą Gminę Izraelską, na pamiątkę obchodu Jubileuszu 50-letniej służby Oficerskiej JO. Feldmarszałka Xięcia *Warszawskiego* Namiestnika Królestwa, celem wyposażenia corocznie jednej z Panien niezamożnego stanu.

Poświęcając rok-rocznie żałobne wspomnienie tym wszystkim, którzy w ciągu roku schodząc z tego świata, pozostawili w gronie naszem próżnię, i przeszli przez karty kroniki niniejszej, nie pomijamy ich także, i w r. b.; temi byli:

Z Duchowieństwa *Rzymsko-Katolickiego*, X. Bern: *Miecznikowski* Prob: w *Ciemniewku* w Dek: *Ciechanowskim*. X. Józef de Ruszka *Rupejko*, Inf: Dyę: *Żmudzkiej*. X. Ignacy *Sztach*, Pleb: w *Szawlach*. X. Paweł *Wneroski*, Prob: w *Kuflewie*. X. Wojciech *Dembiński*, Kanonik Katedry Lubelskiej, Proboszcz w *Działoszynie*. X. Ignacy *Oborski*, z Kollegjum XX. *Pijarów*. X. Placyd *Kwaśniewski*, z Zakonu XX. *Benedyktynów* w *Pułtusku*. X. Bernard *Kossobudzki* z Zakonu *Kamedułów* na *Bielanach* pod *Warszawą*. X. Antoni *Sosnowski*, Proboszcz *Ryk*. X. Wojciech *Dembiński*, Proboszcz *Działoszyński*. X. Jakób *Gawiński*, Proboszcz Parafji *Urdomińskiej*. X. And: *Mulzow*, Infułat *Łaski*, Oficjał *Piotrkowski*. X. Antoni *Kisielewski*, Proboszcz i Dziekan *Kobryński*. X. Jacek *Hajn*, Przeor XX. *Dominikanów* w *Piotrkowie*. X. Antoni *Pawłowski*, Proboszcz z *Brwinowa*. X. Adam *Koskowski*, Proboszcz w *Radzikowie*. X. Ludwik *Milewski*, Proboszcz w *Dobrzejewicach*. X. Michał *Mazurkiewicz*, Proboszcz w *Rypinie*. X. Felicjan *Dobrzyński*, Proboszcz w *Górze Puławskiej*. X. Teofil *Wszelaki*, Dr. S. T., Ex-Prowincjał XX. *Dominikanów*. X. Franciszek *Skalicki*, Komendarz Kościoła w *Konstantynowie*. X. Augustyn *Brzęszkiewicz*, Augustjan. X. Baltazar *Fryszkowski*, Bernardyn. X. Paweł *Kobierski*, Alumn Akademji Duchownej Rzymsko-Katolickiej. X. Ludwik *Tensiorowski*, Notarjusz Apostolski, Rejent. X. Szymon *Kołczyński*, Kapłan Zgromadzenia XX. Missjonarzy.

Dyecezja *Podlaska*, osieroconą została w tym roku, przez śmierć Pasterza swego i Administratora, ś. p. Prałata Bartłomieja *Radziszewskiego*, którego obowiązki poruczone zostały JW. JX. Józefowi *Twarowskiemu*, Kanonikowi Katedralnemu w *Janowie*. Przy końcu roku, śmierć wydarła z grona żyjących JX. Ignacego *Hołowińskiego*, Arcy-Biskupa *Mohylewskiego*, Metropolitę Wszech Rzymsko-Katolickich Kościołów w Cesarstwie.

Nadto, zeszli także z tego świata, X. Antoni *Hryniewiecki*, Prałat, Scholastyk Katedry *Chełmskiej*, i Officjał Konsystorza *Greko-Unickiego*. X. Hipolit *Ponasiński*, Proboszcz Parafji *Greko-Unickiej* w *Strzykowie*. X. Michał *Hołubowicz*, Proboszcz Parafji *Greko-Unickiej* w m. *Ostrowie*.

Z Dyplomatyków zagranicznych, Jenerał-Lejtnant Hrabia *Villa Real*, Poseł Nadzwyczajny, i Minister Pełnomocny N. Króla *Portugalskiego* przy Dworze Cesarskim w *Petersburgu*. Bernard Hrabia *Caboga*, Feldzeugmejster Wojsk *Austrjackich*.

Z Dam i znakomitych Osób płci żeńskiej: Natalja z Xiążąt Koczubejów Hr. *Strogonow*. Nat: de *Lange*, Wdowa po b. Jenerale Lejtnancie. Zofja z Hr. Starzeńskich Hr. *Ożarowska*, małżonka Jenerała Jazdy, Hr. Adama *Ożarowskiego*, Dama Orderu Śej Katarzyny. Katarzyna *Chrapowicka*, małżonka Radcy Tajnego. Felicja z Hr. Konarskich Hr. *Lubieniecka*. Xawera z Szczeniowskich Kasztelanowa Hr. *Chodkiewiczowa*. Ludwika z Hr. Ostrowskich Hr. *Potocka*. Marja z Hr. Tauffkirchen Hr. *Kwilecka*. Natalja *Muchanow*, Małżonka Rz. R. Stanu. Aniela z Dobrzyńskich Hr. *Skarbkowa z Galicji*. Konstancja z Hr. Czackich *Szeptycka*. Antonina z Hr. Snarskich Xiężna *Sayn-Wittgenstejn-Berleburg*, Dama Honorowa Dworu JJ. CC. KK. Mości, i Orderu Świętej Katarzyny. Aniela Hrabianka *Czacka*. Ludwika Hr. *Zabiełłowa*. Marja z Rzeczyckich Hr. *Fredrowa*. Aniela z Xiążąt Sapiehów Hr. Ordynatowa *Zamoyska*. Felicja z Hr. Mniszkow Xiężna *Lubomirska*. Elwira z Rozenkaufow Jenerałowa *Oldenburg*.

Z Dygnitarzy i Osób znakomitych: Paweł Xiążę *Sapieha*, Rz: R. St., b. Marszałek Szlachty Gubernji *Augustowskiej*. Ignacy Hr. *Plater*. Edward Hr. *Mostowski*. Hr. *Kuszelew*. Członek Rady Państwa. Jan *Mogilnicki*, Marszałek Szlachty Ptu *Brzesko-Litewskiego*. Radca Tajny Alexander *Kuszelew-Bezborodko*, Kantroller Państwa. Radca Tajny Mikołaj *Wiorogórski*, Jłoy Kontroller Królestwa, Prezydujący w N. I. O. Radca Tajny Senator Józef *Morawski*, b. Dyrektor Główny Prezydujący w Kommissji R. P. i Skarbu. Jan Hr: *Poletyłło*, b. Senator Kasztelan. Michał Hr. *Potocki*, b. Senator Kasztelan. Radca Tajny Bazyli Hr. *Zawadowski*. Rz: Rad: Stanu *Siennicki*, b. Prezes K. C. L. Adam Hr: *Ożarowski* Jenerał Jazdy, Prezes W. T. Do:. Radca Stanu Michał Hr. *Wielhorski-Matuszkin*.

Z Wojskowych: Jenerał Broni Dymitry *Szulgin*, Wojenny Jenerał-Gubernator *Petersburgski*. Jenerał-Major *Graznow*, Dowódca brygady 3 Artylierji Grenadjerskiej. Ad: *Podbereski*, b. Nacz: Straży nocnej Policyjnej. Jenerał-Major *Noskow*. Bernard *Paniewski* Kapitan. Jenerał-Adjutant, Mikołaj Hr. *Protasow*. Jenerał-Major Puchała *Cywiński*, Poliemajster m. *Warszawy*. Woldemar Hr. *Jezierski*, Sztabs Rotmistrz Lejb Gwardji, Adjutant

JO. Feldmarszałka Xięcia Warszawskiego. Jenerał Inżenierji *Józef Koriot*. Admirał Proto *Ricord*. Jenerał Jazdy Karol *Strandmann*. Alexander Hr. *Hauke* b. Rotmistrz Huzarów Gwardji. Jenerał-Major *Bewad*. Jenerał-Major Alexander Hr. *Igelstrom*. Włodzimierz-Antoni *Rachette*, Jenerał-Major. Jenerał Lejtnant *Owander*. Jenerał Major *Panajew* Komendant Kijowski.

Z b. W. P., Wincenty *Radziminski*, b. Pułkownik. Józef *Jasiński* b. Oficer b. W. P. za Xięstwa *Warszawskiego*. Antoni *Libicki*. Hermenegild *Rogaliński*, Kapitan. Szczepan *Potkański* Pułkownik. Stan: *Goliszewski*. Karol *Gąsowski*, Kapitan. Marcin *Ziotkiewicz* Kapitan. Jan *Szyjewski*, b. Major. Seweryn *Gródziński*. Joachim *Podczaski* Podpułkownik. Jakób *Małgorzewicz*. Florjan Nozdrzyna *Płatnicki*. Alexander *Winkler*. Szymon *Piechowicz*. Andrzej Tomasz *Strzyżowski*. Kazimierz *Trembecki* b. Pułkownik. Maxymiljan *Cwierciakiewicz* b. Major. Franciszek *Czarnomski*. Jakób *Antonini* b. Major. Piotr *Czerwiński*. Mikołaj *Mrozowski*. Józef *Grzybowski* b. Kapitan. Stanisław *Walderowicz*. Józef *Paprocki*, b. Kapitan. Antoni *Noffok* b. Pułkownik. *Swiderski* b. Major. Jan z Łosia *Łoski* b. Pułkownik. Józef *Kosiński* b. Oficer. Piotr *Maliński* Podporucznik. Paweł *Techmański* b. Major. Mikołaj *Rostworowski* b. Kapitan Gwardji W. Francuzkich. Józef *Słupecki* b. Oficer Gwardji Grenadjerów. Benedykt *Żubrzycki* z 3 pułku Ułanów. Franciszek Xawery *Sieciński* z Kobylina.

Z Urzędników Biura Dyplomatycznego JO. Xięcia Namiestnika, Radca Kollegjalny Kamerjunkier Mikołaj *Olchin*.

Z Urzędników Rady Administracyjnej Królestwa, Aloizy *Tylman*.

Z K. R. S. W. i D.: Ignacy *Sypniewski*, Nacz: Pow: *Krasnostawskiego*. Edward *Czurakowski* Sekretarz. Jan *Kałużyński*, Radca Rz: Gub: *Lubelskiego*. Józef *Błeszyński*, Naczelnik Ptu *Krasnostawskiego*. Walery *Konkowski*, Budowniczy Ptu *Hrubieszowskiego*. Wincenty *Masłowski*. Jan *Sbarbori*, Budowniczy Powiatowy.

Z Sądownictwa: Alexander *Rydecki*, Asses: Sąd: Pol: Popr: Wydz: *Kaliskiego*. Roman *Boski*, Sędzia Pokoju Ptu *Kozienickiego*. Jan *Kamieński*, Mecenas przy Rządzącym Senacie. Franciszek *Wojciechowski* Mecenas. Radca St: Teofil *Zaborowski*, Prezes Tryb: Cyw: 1 Inst: w Gub: *Augustowskiej*. Jan Nepomucen Duszek *Duszyński*, Asessor Sądu Poprawczego. Felix *Zmorski*, Podprokurator Tryb: Cyw: w *Kaliszu*. Dyonizy *Bielski*, Radca Stanu, Członek Senatu. Palemon *Ziemięcki*, Podsędek w *Szczebrzeszynie*. Karol *Czapuczyński*, Patron przy Tryb: Gub: *Lubelskiej*. Józef Leopold *Wojciechowski*, Ass: Kol:, Pisarz Tryb: Cyw: Gub: *Warszawskiej*. Antoni *de Vallerne*, Asessor Sądu Policji Poprawczej, Wydz: *Włocławskiego*. Alexander *Wiener*. Wojciech *Wyganowski*, b. Prezes Trybunału w Suwałkach. Edward *Bogdański*, Urzędnik Sądu Pol: Wyd: I. Józef *Zagrobski*, Prezydujący w Sądzie Okręgu Krasnostawskiego. Józef Skuba *Pękosławski*, Patron Tryb: w Siedlcach. Konstanty *Lubecki*, Prokurator przy Sądzie Krym: Gub: Lubelskiej.

Z Urzędników N. Izby O.: Konstanty *Kostrzewski*. Gregórz *Budziłowicz*. Karol *Zdzienicki*.

Z Kommissji Umorzenia Długu Krajowego: Rzeczywisty Radca Stanu Stanisław *Dessert*, i b. Pułkownik Wojciech *Prendowski*, Członkowie tejże Kommissji.

Z K. R. P. i Sk:, Xawery *Rupniewski* Adjunkt. Adam *Żembrowski*. Jan *Wyczliński* Rewizor pomiarów. Radca Honorowy Ignacy *Chojnacki*. R. H. Wilhelm *Szenk* Nadleśny. Klemens *Borkowski*. Mikołaj *Rouget*, Inspektor Fabryki Tabak w *Sielcach*. Juljan *Bogucki* Adjunkt Budowniczy K. R. P. i Sk:. Napoleon *Sierawski*, Kommissarz Ekonomiczny przy tejże Kommissji. Juljan *Dąbrowski*. Franciszek *Kałuziński*. Paweł Eustachy *Leśniewski*. Radca Honorowy Piotr *Bębnowski*. Józef *Zawadzki* Naczelnik. Piotr *Radomyski*. Władysław *Grabowski*.

Z Urzędników Banku Polskiego: Heliodor *Orłowski*. Antoni *Wentzl*, Naczelnik Oddziału. Józef *Baranowski* Radca Honorowy, Naczelnik Oddziału. Adolf *Harrer* Radca Rękodzieł, Taxator wełny przy tymże Banku.

Z Wydziału Naukowego: Antoni *Horoszewicz*, Inspektor Szkół Rządowych i prywatnych. Seweryn *Hill*, Naucz: Szkół Elementarnych, Juljan *Ochorowicz*, Inspektor Instytutu Nauczycieli Elementarnych w *Radzyminie*. Alexander *Brobek* Nauczyciel. Aleksander *Hendiger*, Urzędnik O. N. W.

Z Wydziału Lekarskiego: Karol Dębnik *Eichler* Aptekarz. R. St. Ludwik *Stakebrand*, Starszy Ordynator Szpitala Warsz: Wojennego. Ludwik Adam *Schweiger*, Aptekarz. Antoni *Porandnia*, Lekarz w Xięstwie Łowickiem. Jakób *Hill* Sztabs-Lekarz. Józef *Siezieniewski* Sztabs-Lekarz. Alexander *Bielajew* Dr:. Jerzy *Sozański* Lekarz m. Warszawy. Hipolit *Wielgomundowicz* Lekarz Weterynarji. Edward *Kuniewicz* Prowizor Farmacji. Franciszek *Kuczyk* Dr Medycyny i Chirurgji. Felix *Ostrowski*. Bazyli *Chełmicki*, Dr Medycyny. Jakób *Jasiński*, Dr Medycyny i Chirurgji, Inspektor Urzędu Lekarskiego m. *Warszawy*. Daniel *Sommer*, Dr Medycyny i Chirurgji.

Z różnych Władz Królestwa: R. H. Alexander *Kasprzycki*, Prezydent Suwałk. Władysł: *Stockmann*, Urz: Mennicy. R. H. Wł: *Borkowski*, Urzędnik Głów: Zarządu Spisu Wojsk:. Adam *Krauz*. Ignacy *Miecznikowski*, Rewizor Skarbowy w Pcie Pułtuskim. Józef *Todesco* Urzędnik Dyrekcji Ubezpieczeń. Felix *Kozubowski*, z tejże władzy. Władysław *Klassen*, z Zarządu Komunikacji Lądowych i Wodnych. Anatoljusz *Olszewski*, z Rządu Gubernialnego *Warszawskiego*. Franciszek *Kuczyński* i Maxymiljan *Landie*, Urzędnicy z Dyr: Drogi Żelaznej W-W. Onufry *Krydel*, Radca Dworu, Urzędnik Zarządu III Okr: Korp: Żandarmów. Tomasz *Nowacki*, z Rządu Gub: Warsz:. Ignacy *Jankowski*, Adjunkt Rządu Gub: Warsz:. Józef *Appel*, z Wydziału Górnictwa. Konstanty *Mironow* z tegoż Wydziału. Henryk *Beyer* Archiwista Urzędu Loterji. Jan *Szymanowski*, Naczelnik Objazdowy Ptu Gostyńskiego. Assesor Koll: Alexander *Judin* Naczelnik Kanc: Kom: Kwaterniczej.

Z dawniejszych Urzędników: Jan Kanty *Sokołowski*, b. Radca Wojewódzki i Podprefekt Ptu Kujawskiego. Kazimierz *Bełżyński*, b. Kassjer Urzędu Konsumcyjnego m. Warszawy.

Z Emerytów: Radca Kollegialny, Bonawentura Jan *Kotarski*. Jan *Marion* Radca Kollegjalny. Referendarz St: Karol *Hubner*. August *Hertz*, b. Radca Rzą: Gubernialnego Kaliskiego. Józef *Młodzianowski*, niegdy Szef Biura b. K. R. Wojny. Antoni *Lelowski*, Referendarz Stanu. Szczepan *Wierniewicz*, b. Prof: Matematyki w Korpusie Kadet: w Kaliszu. Adam *Wierzejski*, b. Naczelnik Ptu Radzyńskiego. Sylwester *Rościszewski*, b. Sędzia Appelacyjny. Tadeusz *Sułowski*, b. Sędzia Trybunału. Józef *Olszewski* R. Dworu, b. Naczelnik w Górnictwie. Jan *Toporski*, b. Professor Korpusu Kadetów w Kaliszu. Mikołaj *Basiński*, b. Sędzia Appelacyjny. Karol Felix *Baur*, b. Rachmistrz Kont: Skarbu. Kazimierz *Suffczyński* b. Nacz: Wydziału O. N. W. Jan *Dmitriew* b. Nacz: Komory w Michałowie. Jan *Rozwadowski*, b. Radca Wydziału Skarb: w Rządzie Gub: Warszawskim.

Z Obywateli Ziemskich: Mikołaj Eug: *Czaczkowski*. Alexander *Komierowski* z Mystkowca. Andrzej *Mazurkiewicz* z Ostrowca. Stanisław *Jastrzębowski*. Wilhelm *Laskowski* z Przasław. Ignacy *Kotkowski*. Jan *Bartkowski* Sędzia Pokoju, Dziedzic dóbr Żyple. Felix *Brzozowski*. Teodor *Dobiecki* z Oczesał. Wincenty *Arkuszewski* z Helenowa. Tadeusz *Konarzewski* z Baszewa. Józef Junosza *Cieśliński*, b. Sędzia Appelacyjny. Jaxa *Bykowski* z Woskrzenic. Seweryn *Grochowski*, Sędzia Pokoju Ptu Łomżyńskiego. Seweryn Hr: *Łubieński*, Dziedzic dóbr w Pcie Radzyńskim. Władysław *Gostomski*. Teodor *Lasocki* z Miszewa Murowanego. Michał *Choński*, z Gub: Wołyńskiej. Gustaw Baron *Keudel* z Giełgudyszek. Tadeusz *Walewski*, z Gub: Wołyńskiej. Franciszek *Sadowski*, z Wąsowa. Józef *Zaremba* z Libidzy. Tomasz *Puchała* z Lubelskiego. Felix Hr. *Ledóchowski*, z Gub: Podolskiej. Wincenty *Lutosławski*, z Gub: Płockiej. Stanisław *Kaczkowski* z Bełchatowa. Franciszek *Szembek* z Kościelca. Karol *Russocki* z Gieraszowic. Felix Jaxa *Bykowski*, z Rudki, b. Szambelan Dworu Króla *Stanisława-Augusta*. Józef *Grabiński*, Dziedzic Łopacina. Józef *Duszyński*. Mikołaj *Grzymała*, Dziedzic dóbr Modły. Józef Ruczka *Kulczycki*. Stanisław Kostka *Pieczyński*. Alexander *Grzegorzewski*. Alexander *Kossowski*. Jakób *Szołajski*. Jan *Siemieński* z Żytna. Jan *Majeranowski*. Ludwik Wężyk *Rudzki* z Giżyc. Michał *Budziszewski* z Poniewa. Marceli *Morzycki* Sędzia Pokoju. Piotr *Swiderski* Dziedzic dóbr Tajnicy, z Gub: Kijowskiej. Xawery Hr. *Miączyński*. Ludomir *Kossobudzki*. Alexander *Siechnowiecki-Kościuszko* z Kłopocina. Józef Dunin *Borkowski*. Ignacy *de Campo Scipio*. Kacper *Egersdorff* z Kraczewic. Piotr *Gniazdowski*, b. Referendarz Stanu, Dziedzic Czarnostowa. Justyn *Kornelowski*, Marszałek Szlachty Ptu Lityńskiego. Tomasz *Strzelecki*. Michał *Lefevre*. Jan *Dejczman*.

Marcin *Olszewski*. Jan *Oborski*. Ludwik *Potkański* z Potworowa. Karol *Winnicki*. Michał *Gadon*, b. Marszałek Szlachty Ptu Telszewskiego. Franciszek *Piątkowski* z Uwieliny. Józef Maciej *Arkuszewski* z Trunowa. Michał Hr. *Rokicki*, Marszałek Szlachsy Ptu Rzeczyckiego. Piotr *Zawadzki* z Gub: Lubelskiej. Mateusz *Mórawski* z Chrzesnego. Antoni *Wojniłłowicz* z Sawicz. Antoni *Gażycz* z Białostockiego. Antoni *Krąkowski* z Tarnówki. August *Rychłowski* z Wałowic. Karol Hr. *Chodkiewicz* z Młynowa. Karol *Glotz* z Sulimowa. Michał *Piotrowski*. Andrzej *Meyer* z Zagościnoa.

Z Obywatelek Ziemskich: Julja z Buczyńskich *de Tylli*. Teofila z Pawlikowskich Hr: *Starzeńska*. Seweryna z Hr: Fredrów *Skrzyńska*. Eufrozyna z Stefanowiczów *Jeżewska*. Elżbieta z Pinińskich *Górska*. Marja z Hussarżewskich *Prażmowska*, Dziedz: dóbr Brzesce. Marja z Kicińskich *Czyżewska*, z Tarnogóry. Marja *Zielińska* z Sulisławic. Joanna z Bergierów *Herbig*. Katarzyna z Chudzyńskich *Puchalina*. Marja z Grabowskich *Wessel*, z Żyzyna. Teofila z Bułatowiczów *Michalczewska*. Józefa z Rembowskich *Faleńska*. Krystyna z Frankowskich *Bieńkowska*. Felicja z Bełżeckich *Estkowa*. Kazimiera z Słupeckich *Brzozowska*, z Kośmina. Teressa z Jeleńskich *Bułharyn*. Julja z Różnowskich *Mierzyńska*, z Wąsoszy. Aniela z Mężeńskich *Sumińska*. Natalja z Szańkowskich *Mieszkowska*. Barbara z Deszertów *Suffczyńska*. Aniela z Błędowskich *Kropińska*, z Woronczyna. Ludwika z Orłowskich *Łastowiecka*. Henryka z Minterów *Bajerowa*. Kornelja z Kempistych *Dzwonkowska*, Dziedziczka Dóbr w Piotrkowskiem. Natalja z Korabiewskich *Guzińska* z Łubieńca. Joanna z Wodanowskich *Stokowska*. Wanda *Dembowska* Panna. Emilja z Kaczkowskich *Niemojowska*. Paulina z Mejsnerów Jenerałowa *Fanshawe*.

Z Obywateli m. *Warszawy*: Józef *Beneberger*. Wilhelm-Jan *Kiock*. Karol *Weidner*. Jan *Lilpop*. Justus *Flach*. Wilh: Lud: *Hoch*. Jakób *Wasilewski*. Mateusz *Walter*. Łukasz *Czyżewski*. Wilhelm-Edward *Strohmer*. Karol *Frybes*. Franciszek *Reych*, b. Sędzia Trybunału Handlowego. Wawrzyniec *Deduchowski*. Błażej *Binn*. Józef *Węcki*, niegdy Xięgarz Warszawski. Samuel *Kornfeld*. Gotlib *Strempel*. Walenty *Kociszewski*. Fryderyk v. *Grassow*. Marcin-Fryderyk *Hentschel*. Karol-Fryderyk *Kroll*. Wincenty Paweł *Grabowski*. Kazimierz *Lachowski*. Fryderyk Alexander *Diering*, Fabrykant lamp. Franciszek *Piotrowski* Szpadnik. Michał *Gibasiewicz*, Złotnik. Jan *Samojłow*. Stanisław *Müller*, Majster młynarski. Maciej *Stankowski*. Józef *Nowicki*. Jan *Lindemann*. Jan *Brzeziński*. Edward *Luckfiel*, Fabrykant nowego srebra. Salomon *Bruner*, Naczelnik domu handlowego. Franciszek *Brzeziński*. Karol *Nahke*, Antykwarjusz.

Z Obywatelek m. *Warszawy*: Filip: *Pohl*. Anna *Ostaszewska*. Tek: z Blumów *Krantz*. Kat: z Petersilgów *Marx*. Mar: z Wielgosińskich *Klukowska*. Emi: z Mairów *Giżewska*, żona Art: Dramatycznego. Elż: z Nowomiejskich *Mićkiewiczowa*. Józ: z Majów *Nathanson*. Sal: z Pawłowskich *Meunier*. Anna *Bersohn*, żona Bankiera. Marjanna z Norblinów *Szacfajerowa*. Tekla *Magier*. J. *Janasch*, żona tutejszego Negocjanta. Anna z Gromanów *Lilpop*. Eleonora z Müllerów *Loth*. Amalja z Kreuschów *Majewska*. Marja z Münchejmerów *Münchejmer*. Aniela z Zagórskich *Kijasowa*. Katarzyna *Witoszyńska*. Julja z Grosów *Minterowa*. Anna z Leszków *Langowa*. Tekla z Grabowskich *Hasselberg*. Teressa z Zalewskich *Wołowska*.

Z Żon i Wdów po Urzędnikach, oraz z różnych osób płci żeńskiej: Izabella z Modrzewskich *Zaleszczyńska*, żona Emeryta, a niegdy Prezydenta Kalisza. Eleonora z Łazwińskich *Janczewska*, wdowa po b. Kommisarzu Kommissji R. P. i S. Elżbieta z Gościmskich *Bielińska*, żona b. Pułkownika, b. W. P. Józefa z Czyżewskich *Słomińska*, żona Radcy Dyrekcji Ubezpieczeń. Tekla *Sienkiewicz* wdowa, po ś. p. Majorze b. W. P. Apolonja z Grabowskich *Rozmowska*. Izabella Barbara z Bogusławskich *Rembielińska*, żona Sędziego Trybunału Kaliskiego. Marjanna z Wielgołaskich *Rapacka*, żona Rejenta. Karolina z Pruchnickich Baronowa *Passyno de Prechamps*, wdowa po Jenerale Wojsk Francuzkich. Eleonora z Zimermanów *Krzywicka*, wdowa po Inspektorze Szkół Rządowych. Flora z Friedenstajnów *Sielska*, żona Rejenta Okręgu Błońskiego. Marjanna Salomea z Heintzów *Kozubowska*, wdowa po b. Budowniczym Dyrekcji Ubezpieczeń. Magdalena z Bodurkiewiczów *Szałowicz*, żona Sędz: Appel:. Zofja z Bułłatowiczów *Masłowska*, żona Pułkownika Korpusu Żandarmów. Katarzyna z Majorkowskich *Kiełkiewicz*, wdowa po niegdy Podpułk: b. W. P. Teofila z Kalinowskich *Drozdowicz*, żona Urzęd: Policyjnego, przy Drodze żelaznej. Karolina z Szyszkowskich *Mińkiewicz*, żona Urzędnika K. R. P. i S. Małgorzata z Duninów *Bienkiewicz*, wdowa po Mecenasie. Elżbieta z Wityńskich *Wasilewska*, wdowa po Jenerale b. W. P. Pelagja z Zbarczewskich *Bojanowska*, żona Ref: K. R. S. W. i D. Emilja *Kaszewska*, żona znanego Literata. Alexandra z Seredyńskich *Grochowska*, żona Radcy Dworu, Emeryta. Karolina z Kaczkowskich *Bielska*, małżonka Asessora. Eleonora z Makarowiczów *Chróścielewska*, małżonka Sędz: Appela:. Julja z Sengtellerów *Kiersnowska*. Rozalja z Raczkowskich *Fontana*, wdowa po b. Pułkowniku b. W. P. Anna z Józefowiczów *Radwanowa*, wdowa po Kom: Wojennym b. W. P. Julja z Czechowskich *Pohorecka*, żona Asessora Prokuratorji. Anatolja z Woltanowskich *Kazańska*, żona Urzęd: Banku Polskiego. Rozalja z Gałczyńskich *Biernacka*. Alexandra z Jankowskich-Kulikiewiczów *Waskiewicz*, żona Naczelnika w R. G. Warszaw:. Róża *Sobańska*, żona Szefa Biura Wydziałów po b. K. R. Wojny. Elżbieta z Pięknowskich *Fakicyn* Jenerałowa. Kornelja z Olszeńskich *Pol*. Emilija *Poradnia*, wdowa po b. Lekarzu X. Łowickiego. Róża z Benedettich *Corrazzi*, małżonka Radcy Budowniczego. Ludwika z Szopenów *Jędrzejewiczowa*, wdowa po Sędziu Pokoju. Teressa z de Lingenau *Bychowska* żona Urzędnika Zarządu XIII Okręgu K. L. i W. Stefanja z Malukiewiczów *Chrzanowska*, żona Nacz: Wydz: w Kanc: Warsz: Wojen: Jenerała Gubernatora. Justyna z Morbitzerów *Bayerowa*.

Z Liteteratów i Autorów: Jan-Nepomucyn Starża *Kamiński* niegdy Dyrektor sceny Polskiej we Lwowie. Hilary *Meciszewski* Członek b. Towarzystwa Naukowego Warsz:. Ant: z Tęczyna *Marcinowski*. Józef *Bogucki*. Krysztof Celestyn *Mrongovius*, Autor Słownika Niemiecko-Polskiego. Juljan *Korsak* znany literat. Tymoteusz *Granowski* Professor i Dziekan Uniw: Moskiewskiego.

Z Artystów: Jan *Eliesen*, Malarz. Bogusław *Sobolewski*, Artysta Orkiestry Teatr: Warsz:. Szymon *Kobyłecki*, Artysta tejże orkiestry. Helena *Miąszczyńska*, Uczennica Szkoły Baletu. Józef *Lubowski*, Fortepianista. Walenty *Kratzer*, b. Artysta Opery, Dyrektor chórów tejże. Alexander *Lucas*, Artysta Opery. Ludwik *Kauffmann*, Rzeźbiarz. Zygmunt *Anczyc* Art: dramatyczny. Piotr *Michałowski* art: Malarz. Józef *Wszebor*, Artysta i Nauczyciel muzyczny. Leon *Walter*, Skrzypek. Kajetan *Studziński* Artysta muzyczny przy Teatrze Warsz:. Florjan *Skomorowski*, Artysta dramatyczny Teatrów Warsz:. Józef *Wagner*, niegdy Wiolonzelista kapeli *Stanisława-Augusta*, później orkiestry Teatru Wielkiego i Nauczyciel w b. Konserwatorjum Muzycznem. Edward *Dulken*. Józef *Majewski* Artysta Dramatyczny, Emeryt.

Z Artystek: Paulina *Danielewicz*, Fortepianistka. Aniela *Villa-Bassi*, b. Artystka Opery Włoskiej.

Z młodzieży płci obiej: Edmund *Krzemiński*. Otolja *Nenneke*. Zofja Eugenja *Swieszewska*. Bronisława *Smolikowska*. Leon *Pieńkowski*. Karol Hr: *Czapski*. Karol *Stegemann*. Marja *de Ritschel*. Stanisław *Wodziński*. Józefa *Wawrowska*. Mieczysław *Horodyński*. Leon *Meleniewski*. Paweł-Jan-Karol *Szpakowski*. Lucyna *Niesiorowska*. Zofja *Marzyńska*. Karol *Lachman*. Maurycy *Halpert*. Michał *Brzeziński*. Spirydjon *Dobraczyński*, b. Uczeń Instytutu Gospodarskiego w Marymoncie. Romuald *Sadkowski*. Juljan *Nowolecki*. Władysław *Reych*. Alicja *Uszyńska*. Bronisława *Morawska*. Grzegórz *Jurkowski*. Marja *Axamitowska*. Karolek Hr: *Krasiński*. Władzio *Kolberg*. Oleś *Manulewicz*. Aniela *Cyprysińska*. Bronisława *Szymanowska*, z Gub: Radomskiej. Marja-Zofja *Czartoryska*. Felicjan *Ignatowski*, uczeń Szk: Szt: P. Apolonjusz *Filleborn*, uczeń kl: VI Gim: Real:. Marja *Celińska*. Leonarda-Sewery: *Czartoryska*. Bronisława *Szymanowska*. Artur i Ignacy *Kotkowscy*. Teodozy *Krzyżanowski*. Julja *Zielińska*. Józio *Kujawa*. Stanisław *Ledworuski*. Adam i Felicja *Scisłowscy*. Celina i Lucja, Emil i Alfred *Ziembińscy*. Franciszek *Pawłoski*. Aniela *Jakowicka*. Wiktorja *Prądzyńska*. Karol *Kleczkowski*. Konstanty *Cyprysiński*. Antonina *Goebel*. Alexander *Olendorff*. Władysław *Jakowicki*. Julja Helena *Szpanowska*. Julja *Zalewska*. Władysław *Zanelli*. Edward *Mrokowski*. Helena *Zwolińska*. Matylda *Jahn*. Marja *Ordyńcówna*. Walentyna *Sokołowska*. Helena i Marja *Swiderskie*. Marja *Vatke*.

Z Osób które doczekały późnej starości: Jan *Krasuski* lat 110. Bogdan *Zadurowicz* lat 100. Jakób *Karasiński* lat 101. Tekla

z Golczewskich *Budziszewska* lat 95. Marja *Bernatowicz* lat 101. Marjanna *Sommer* lat 100. Małka *Sottenberg* lat 100. Józef *Hieronimowicz* lat 119.

Ze stanu Kupieckiego: Ludwik Henryk *Kendzior*. Juljan Bernard *Sojecki*. Majer Szymon *Flatau*.

Nieobeszło się w tym roku i bez różnych klęsk, jakiemi podobało się OPATRZNOŚCI, dotknąć cały kráj, a jakiemi były: gradobicia, pożary i epidemja. Ta ostatnia pojawiła się w *Warszawie* dnia 19 Maja, a zabrawszy do połowy miesiąca Września około 1,600 osób, zaczęła słabnąć i zupełnie ustała. W innych wszakże okolicach Królestwa, postępy jej były bardziej zagrażające, lecz przedsięwzięcie środków zaradczych, i tam nakoniec położyło jej tamę.

Ze względu na zbyt ciężkie czasy na przednówku, Warsz: Tow: Dobr:, z woli JO. XIĘCIA *Warszawskiego* NAMIESTNIKA Królestwa, dla przyjścia w pomoc klassie wyrobniczej m. Warszawy, zarządziło na koszt JEGO X. MOŚCI, od 1 Kwietnia, wydawanie bezpłatnych obiadów na 300 osób dziennie, w pięciu punktach m. Warszawy. Oprócz tego na początku zimy, JO. Xiążę *Warszawski* NAMIESTNIK Królestwa polecić raczył, aby wypiekany chleb z mąki z magazynów wojskowych, wydawanej z woli J. X. Mci, sprzedawany był o 1 kopiejkę czyli 2 grosze na funcie niżej od taxy ustanowionej dla piekarzy. Następnie J. X. Mość przychodząc w pomoc błogim Warsz: Tow: Dobr: zamiarom, mającym na celu również wypiek chleba, tak na potrzeby swej Instytucji, jako i dla biedniejszych mieszkańców, raczył Najłaskawiej przeznaczyć z własnych funduszów rsr. 1,500 na wymurowanie odpowiedniej do tego piekarni. Obok tego jeszcze, również z woli JO. XIĘCIA *Warszawskiego*, NAMIESTNIKA Królestwa, podobnyż wypiek chleba, poruczony został tutejszemu Młynowi Parowemu. Nakoniec w m. Grudniu, JO. XIĄŻĘ NAMIESTNIK, ze względu na nadzwyczajną drożyznę artykułów żywności, i trwające mrozy, raczył zawezwać Warsz: Tow: Dobroczynności o zajęcie się sporządzaniem na koszt Rządu i rozdawaniem codziennie ubogim mieszkańcom 700 porcji ciepłej strawy od 20 Grudnia (1 Stycznia) 185⁵/₆ do ¹⁹/₃₁ Marca 1856 roku.

Z postanowień Rządowych, zapadły: Co do legalizowania metryk i innych aktów Stanu Cywilnego. Zatwierdzenie zawiązanej w Warszawie wspólki jedwabniczej, i rolniczej. Nadto w wykonaniu Ukazu CESARSKIEGO, ustanawiającego III Tymczasowy wydział przy IX Departamencie Rządzącego Senatu, nastąpiło w początku Stycznia, uroczyste otwarcie tegoż Wydziału.

Do rzędu ważnych Naukowych Zakładów, policzyć także należy otwartą w tym roku Szkołę Handlową Niedzielną, której celem jest kształcenie Praktykantów handlowych w Warszawie.

Zaprowadzenie wodociągów, jakkolwiek sięga nieco lat poprzednich, w tym jednak roku głównie może datować swój rozwój. Dnia bowiem 12 Czerwca, odbytą została pierwsza próba pompowania wody za pomocą machiny parowej, a dni następnych próby puszczania wód w Warszawie. Odtąd też miasto ciągle jest już zaopatrywane wiślanną wodą, którą mieszkańcy czerpią z powznoszonych w tym celu zdrojów.

Z nowych gmachów przyozdobiły w tym roku *Warszawę*: Gmach Władz Tow: Kr: Ziemskiego, nowy budynek w hotelu *Gerlacha*, dom z sklepem *Lessera*, zabudowania *Wagnera* przy nowej ulicy, Instytut Stef: *Neybaura* przy placu Wareckim i kilka domów prywatnych, w różnych punktach *Warszawy* powznoszonych.

O ile wzrastały upiększające miasto tutejsze budowy, o tyle także można powiedzieć wzrastały ku wygodzie mieszkańców rozliczne zakłady, które na wzór zagranicznych wzbogacając się w okazałe wystawy, nie mało także przyczyniały się do zewnętrznej ozdoby *Warszawy*. Dziś stanowiłyby długi bardzo szereg, chcąc wyliczać te wszystkie, którym w swoim czasie poświęciliśmy miejsce w tej kronice; jeden z nich wszakże zasługuje na powtórną wzmiankę, a jest nim skład wyrobów jedwabnych, jako pochodzących z tutejszej fabryki Braci *Kornfeld*, który przed końcem roku otworzony został przy ulicy Miodowej.

Najpierwsze przerwanie kommunikacji między *Warszawą* a *Pragą* było dnia 11 Stycznia, kiedy *Wisła* wezbrawszy, poruszyła lody, a te uniosły z sobą 9 tafli i 4 izbice mostowe. Lecz w kilka dni potem *Wisła* stanęła, i 19 Stycznia przechodzono, a nazajutrz przejeżdżano po niej. Kommunikacja ta utrzymywała się aż pod dzień 15 Marca; w którym to dniu część lodów pomiędzy linją mostową a Cytadellą o godzinie 1ej po północy spłynęła. Lody zaś górne ku *Saskiej Kępie* i *Solcowi*, trzymały aż po dzień 23 Marca, w którym o godzinie 4 z południa przy wysokości wody stóp 15 cali 1, ruszyły i spłynęły. Od dnia zaś 1 Kwietnia r. b., to jest od czasu ukazania się pod *Warszawą* przybyłych z zimowego stanowiska paropływów, datować możemy rozpoczęcie żeglugi w tym roku na *Wiśle*, która się ukończyła około Października, zaś w miesiącu Listopadzie, skutkiem silnych mrozów, *Wisła* stanęła.

Z różnych Artystów, którzy w przejeździe przez *Warszawę* dali się słyszeć, najpierwszym w ciągu tego roku był P. Adam *Hermann* Wiolonczelista, oraz P. Maurycy *Leenders* Skrzypek, i Apolinary *Kątski* Solista JEGO CESARSKIEJ MOŚCI. Oprócz nich przejeżdzali także przez *Warszawę*, niewystępując jednakże na scenie, z powodu zamknięcia przez czas trwania żałoby, Teatrów: Śpiewak opery *Włoskiej*, *Ronconi;* bracia Henryk Skrzypek i Józef Fortepianista *Wieniawscy;* oraz Pani *De la Grange*, i Panna *Leśniewska* śpiewaczki. W końcu roku dopiero w powrocie z zagranicy do Cesarstwa Pani *De la Grange*, śpiewaczka ukazała się na tutejszej scenie. Następnie zaś występowała także z wielkiem powodzeniem Tancerka, Panna Nadzieja *Bogdanoff*.

Z przejeżdzających przez *Warszawę* podróżników, zapisaliśmy do kroniki naszej w miesiącu Październiku, imię P. Wiktora *Moczulskiego*, którego wycieczki entomologiczne powołały do dalekich na kuli ziemskiej wędrówek. Dodać także należy i P. *Rupfer* uczonego *Rossyjskiego*.

Z obchodów Jubileuszowych jak np. odnowienia 50-letnich ślubów Kapłańskich, były następujące: W m. Zbyszycach, przez JW. X. Marcina *Trzetrzewińskiego* Kanonika i Dziekana *Gorlickiego*; w Czerniakowie, Xdza Mikołaja *Sadowskiego*.

Z obchodów zaś tak zwanych *Złotem Weselem*, czyli Jubileuszem 50-letniego małżeńskiego pożycia, pamiętnym był w r. b. Karola i Krystyny z Dehnelów małżonków *de Friese*, w *Piotrkowie;* Piotra i Marjanny *Swidwińskich;* oraz srebrne: Jana *Galanowskiego* i Wincentego *Majewskiego* Mecenasa.

Piękną także pamiątką w podobnym rodzaju, bo pamiątką trzydziesto-letniej służby na jednym urzędzie, obchodził JW. Piotr Hr: *Łubieński*, Prezes Dyrekcji Szczegółowej T. K. Z.

Z zawartych w ciągu r. ślubów, główniejsze były następujące. Weszli w związki małżeńskie: Władysław Hrabia *Grabowski*, z Marją Xiężniczką *Lubomirską*. Jan *Ordęga*, Dziedzic dóbr w Podlaskiem, z Panną Michaliną *Bieńkowską*. Wiktor Hr. *Kankrin*, z Panną Elżbietą Hr: *Simoniczówną*, Panną Honorową N. CESARZOWEJ. Kon: *Mikulski*, z Panną Filipiną *Damse*. Maurycy *Karassowski*, z Panną Alexandrą *Linde*. Seweryn Hr. *Drohojowski*, z Panną Antoniną *Sobańską*. Władysław *Walewski*, z Panną Elizą *Nowakowską*. Karol Bończa *Łubkowski*, Dziedzic dóbr Sulistrowice, z Panną Rozalją *Bukowiecką*, córką JJWW. Adolfa *Bukowieckiego*, Radcy Dyr: Gł: T. K. Z. i Dziedzica dóbr ziemskich i Teressy z Potkańskich. Xiążę *Dondukow-Korsakow*, Kapitan Kawalergardów, z Panną Adelą *Okunew*, Panną Honorową JJ. CC. MOŚCI, NAJJAŚNIEJSZYCH CESARZOWYCH. Konstanty *Withe*, z Panną Joanną *Rossmann*, z Bielawy. JO. Xiążę Otton Fryderyk von *Schonburg*, z Panną Pamelą *Łabuńską*. Stanisław *Wysocki*, Dziedzic dóbr w Gub: Warsz:, z Panną Marją *Gąsowską*. Stanisław Hr: *Plater-Zyberg*, z Panną Marją Hr: *Borch*. Adam *Rostworowski*, z Panną Leonją *Potocką*. Konstanty *Pieńkowski*, z Panną Cecylją *Sędzimirówną*. Antoni *Rogawski*, z Zapolic, z Panną Antoniną *Kamocką*. Roman *Dowbór*, z Panną Antoniną *Wierzbicką*. Adam *Łaszczyński*, z Panną Zofją *Łaszczyńską*. Emanuel *Matuszewski*, z Panną Emilją *Rudnicką*. Alexander Xiążę *Szczerbatow*, z Panną Marją *Muchanow*. Roman *Lasocki*, z Panną Emiljją *Dunin*. Wacław *Szymanowski*, z Panną Michaliną *Naimską*. Władysław *Trzciński*, z Panną Eweliną *Bryndzówną*. Kazimierz *Kosiński*, z Panną Natalją *Piątkowską*. Juljan *Heppen*, z P. Antoniną *Hoffman*. Wincenty *Dobiecki*, z Panną Anielą *Gawrońską*. Juljusz *Kossak*, z Panną Zofją *Gałczyńską*. Józef *Bzowski*, z Panną Katarzyną *Wielogłowską*, Stanisław *Lasocki*, z Natalją Xiężniczką *Woroniecką*. Maurycy *Wolff*, Dr Medycyny, z Panną Wiktorją *Borzęcką*. Hr: *Mycielski*, z Panną Walerją Hr: *Tarnowską*. Franciszek *Romanowicz*, z Panną Heleną

Thugutt. Bolesław *Podczaski*, z Panną Franciszką *Katerlówną*. Teodor *Maltze*, z Panną Konstancją *Schoffer*. Juljusz *Sufczyński*, z Panną Marją Hr: *Czacką*. Paweł Hr: *Łubieński*, z Panną Marją Hr: *Łubieńską*. Mieczysław *Eysymont*, z Panną Felicją *Kuszel*. Alexander *Blumenfeld*, z Panną Marją *Kobylecką*.

Jeżeli nie najpłodniejszym, to bezwątpienia nieustępującym w niczem poprzednikom swoim był rok bieżący pod względem literatury. Niepodobna nam wymieniać dzieł wszystkich, jakie na horyzoncie piśmienniczym w ciągu tego roku zabłysły; przebiegniemy więc tylko w krótkości każdą niemal z gałęzi, aby mniej więcej rzucić światło niejakie na stan tego piśmiennictwa. I tak: z pism perjodycznych, opracowywanych z coraz większą pilnością i starannością, istniały jak dawniej, z Rządowych: *Gazeta Rządowa* i *Gazeta Policyjna*. Z prywatnych: pismo niniejsze czyli *Kurjer Warszawski*, *Gazeta Warszawska*, *Gazeta Codzienna* i *Dziennik Warszawski*, który odmieniwszy zupełnie na rok następny system swej redakcji, przez wzbogacenie składu swojego znakomitemi współpracownikami, zapowiedział i nadal wychodzenie swoje. Obok tego, za staraniem JW. Alexandry *Petrow*, Małżonki Rz: R. Stanu, przybyło jeszcze na rok następny tygodniowe pismo, p. n. *Czytelnia Niedzielna*, przeznaczone wyłącznie dla ludu, a brak którego oddawna czuć się dawał w naszej literaturze.

Co do Kalendarzy, te jak dawniej od lat kilku, i przy końcu roku bieżącego, obudziwszy silne współzawodnictwo pomiędzy sobą, ukazały się w xiążkowych rozmiarach i z doborem artykułów, będących płodem, znanych w piśmiennictwie krajowem Pisarzy. Temi były Kalendarze: Jana *Jaworskiego*, Józefa *Ungra*, i Rocznik St: *Strąbskiego*. Obok tego wyszły także: *Rodzyna*, *Hindemitha*, *Orgelbranda* i t. d., i Pamiętnik Domowy *Glücksberga*.

Co do dzieł religijnych, naukowych, lub literatury pięknej, z pierwszych ujrzeliśmy między innemi: w tłómaczeniu, Nowy testament X. Jakóba *Wujka*. Historja Powszechna Kościoła, Jana *Alzoga*, tłómaczona przez J. z P. B. W tym roku także ukończono tom 8 i ostatni Katechizmu Xdza *Gaume*. Następnie: Katechizm Rzymsko-Katolicki, przez X. A. S. (z niemieckiego); Wzniesienie myśli do BOGA. Mowy do ludu wiejskiego na wszystkie Niedziele i Święta, przez X. *Jarmusiewicza*. Rocznik Ilgi Kazań na święta uroczyste całego roku, przez X. Józefa *Wilczka*, i t. d.

Z dzieł naukowej treści, trzyma pierwszeństwo przed wszystkiemi wydane w tym roku dzieło nieśmiertelnego współziomka naszego Astronoma *Kopernika*. Tłómaczeniem jego w oddziale czysto astronomicznym zajął się Dyrektor tutejszego Obserwatorjum J. *Baranowski*, w oddziale poezji Ig: *Badeni*, a życiorys Astronoma napisał Jul: *Bartoszewicz*. Dalej, wyszły także: Historyczno-Statystyczne opisy miast starożytnych w *Polsce*, przez J. N. *Chądzyńskiego*. *Jadwiga* i *Jagiełło*, przez Karola *Szajnochę*. *Szkice historyczne*, tegoż. Wiadomości do dziejów literatury *Polskiej*, przez L. (Łyszkiewicza). Historja Nauk przyrodzonych, przez K. *Bujnickiego* (z Cuviera). Archiwum domowe do dziejów i Literatury krajowej, przez K. Wł. *Wójcickiego*, i w oddzielnej broszurce życie Mikołaja *Kopernika*, skreślone z wielką znajomością rzeczy i naukowością przez znanego z swych licznych prac uczonych męża, jakim literatura nasza słusznie się dziś chlubi, a którym jest *Szulc* Dominik. Z dzieł praktycznych mieliśmy o drzewie i jego użytkach, przez Benedykta *Alexandrowicza*.

Nakoniec z literatury pięknej: Rotmistrz bez roty p. A. *Niewiarowskiego*. Helena i Wróżka, przez P. *Wilkońską*. Skarbczyk Poezji Polskiej, wydany przez B. M. *Wolfa* w Petersburgu. Nasze strony i nasi ludzie, przez Ant: *Wieniarskiego*, 3 tomy. Uśmiech losu, *Wolskiego*. Dziecię niedoli, *Wilczyńskiego*. Powieści poetyczne i Elżbieta *Drużbacka*, przez Sewerynę *Pruszakową*. Synowie Gajowego, obrazek z okolic Nadbużnych, Leona *Kunickiego*. Obrazki dawne i tegoczesne, p. Ad. Am. *Kosińskiego*. Gawędy i Notatki z podróży, przez Oskara *Flatta*. Obrazki Ukraińskie, p. Alexandra *Grossa*. Szkice P. *Dzierzkowskiego*. Postępowi, powieść Henryka *Cieszkowskiego*. Różne Różności, przez J. *Gregorowicza*. Xiążka dla Kobiet, przez *Elsenberga*. Komedje L. *Niemojowskiego* i t. p.

Z dzieł lekarskich: Dzieło Dra *Huflanda*, tłumaczone przez Dra Benjamina *Rozenbluma*.

Poeci nasi: Wincenty *Pol* i *Syrokomla* (Kondratowicz), obdarzyli nas nowemi swemi utworami, a między innemi pierwszy, poematem p. n. *Mohort*, Rapsod Rycerski, a drugi utworami p. n. *Margier*, *Chata w Lesie*, *Kęs chleba* i t. d. W tece wieszczki naszej *Deotymy*, spoczywają także liczne i gotowe utwory, które zapewne nie zadługo na świat się ukażą. Nakoniec występujący na scenę świata jako poeta H. *Jabłoński*, dowiódł niezaprzeczenie znakomitego talentu w poemacie swoim p. n. *Gwido*.

W tym roku P. *Radliński* wydał w 2ch tomach pisma Dziada swego, znanego swego czasu Poety Marcina *Molskiego*; a co się tyczy takich pracowników jak Henryk Hr: *Rzewuski*, J. *Korzeniowski*, lub J. I. *Kraszewski*, ci wspierając jak zawsze felletony dzienników tutejszych, wzbogacali także literaturę oddzielnemi licznemi płodami swojemi.

Niewyczerpany zaś w pomysłach swoich ulubiony podróżopisarz Dr T. *Tripplin*, zakończył szereg licznych swych płodów, o jakich w ciągu roku w piśmie niniejszem wspominaliśmy, czterotomowem dziełem p. n. *Lekarz w Szwajcarji*.

Nieustawał także w pracy i St: *Jachowicz*, który rozlicznemi utworami zwłaszcza dla dziatek, wzbogacał literaturę naszą.

Pozostaje nam jeszcze wspomnieć o różnych już to w miesięcznych, już tygodniowych terminach, wydawanych pismach, a któremi są: *Pamiętnik Religijno-Moralny*, *Bibljoteka Warszawska*, *Pamiętnik Lekarski*, *Tygodnik Lekarski*, *Xięga Świata*, *Wzory sztuki średniowiecznej w Polsce*, *Magazyn Mód* przeznaczony dla płci pięknej, pod redakcją P. *Widulińskiej*, a oprócz obrazu i postępu mód, zawierający często pełne zajęcia prace literackie, tak w prozie jak w poezji; i nakoniec ważne dla każdego ziemianina, *Roczniki Gospodarstwa Krajowego*, pod redakcją Hr. Andrzeja *Zamoyskiego*, odznaczające się zarówno treścią i ważnością artykułów, jako też i doborem onych.

W Teatrach *Warszawskich* w ciągu roku przedstawiono nowe i wznowione dzieła, a mianowicie: w Teatrze Wielkim: *Wieszczka Róż*, Opera czarodziejska w 3ch aktach z fran: PP. Scribe i St: Georges, tłómaczona przez Jana Chęcińskiego, z muzyką F. Halevy. *Ostatni Wtorek* czyli *Lalka Norymbergska*, Operetka w 1m akcie PP. Leuven i Beauplan, z francuzkiego tłóm: przez L. Matuszyńskiego, z muzyką Adolfa Adama. *Carlo il Temerario*, Wielka Opera, z muzyką Rossiniego. *Marta*, Opera wznowiona. W Teatrze Rozmaitości: Komedje nowe oryginalne: *Zaloty nowomodne*, przez J. Gregorowicza. *Nowy Mizantrop* i *Dryciarz*, naśladowane z francuzkiego, przez J. Korzeniowskiego. Wznowiono oryginalne: *Panna Mężatka*, *Okno na pierwszem piętrze*, J. Korzeniowskiego. *Pod Strychem*, *Lwy* i *Lwice*, .. Bogusławskiego. Tłómaczone: *Mularz*, *Dawne grzechy*, *Chce sobie pohulać*, *Niema Sierota z Pampeluny*. Komedje nowo tłómaczone: *Mąż Przypadkowy*, przez Panią Teressę Markowskę. *Natrętny*, przez W. Swieszewskiego. *Ziemia Obiecana* przez Panią Pomianowskę. *Próba małżeństwa*, przez Pana *Ralinkę*. *Szał wspomnień* przez W. Swieszewskiego. *Dwudziesto-letni Opiekun*, przez Panią Zofję Meller. *Pociecha Rodziny* przez J. Jasińskiego. *Człowiek bez pamięci*, przez W. Swieszewskiego. *Trzy wizyty*, przez J. Jasińskiego. *Tymoteusz Jafet*, przez J. Rychtera. *Floryna*, przez J. Jasińskiego. Debiutantki i Debiutanci: Pani *Gruszczyńska*, Panny: *Palińska* i *Owsińska*; PP. *Dutkiewicz* i *Borawski*. Artyści i Artystki przejeżdzający: Panna *Bogdanoff*, Tancerka Opery Wielkiej w Paryżu. Koncerciści: PP. Apolinary *Kątski*, *Herman* i *Leenders*. W czasie karnawału było Maskarad 7, i Reduta 1a. Koncert W Salach Redutowych 1en. Widowisk w Teatrze Wielkim 161; w Teatrze Rozmaitości 163.

Jak w r. z. tak i w r. b., podajemy dla miłośników sceny krajowej, wiadomość o ilości trupp dramatycznych w Królestwie, i o różnych kierunkach jakie truppy te przebiegają po prowincji. Według zebranych przez nas szczegółów, w r. b. towarzystw takich było 8, i te zostają pod zarządem następujących Osób: P. Józefa *Barańskiego*, goszczącego w Pułtusku, które następnie w Busku i Solcu, grywało na przemiany; P. Józ: *Gaweckiego*, we Włocławku, Ciechocinku, a nateraz w Łęczycy; P. Ign: *Kaczkowskiego*, w Opatowie; Pani Ludwiki *Kłyszyńskiej*, od r. z. ciągle w Płocku przebywa; P. Kaj: *Nowińskiego*, w Lublinie, potem w Krasnymstawie; P. Jana *Okońskiego* w Lipnie, Sierpcu i nateraz w Ło-

wiczu, gdzie przezimować zamierza, ku czemu urządzonym został teatrzyk w sali u P. *Wojciechowskiego;* P. Pawła *Ratajewicza*, w Łęcznie, a teraz w Lublinie; P. Felixa *Stobińskiego* w Sieradzu, Kutnie, a w tej chwili w Płocku, połączone z truppą Pani *Kłyszyńskiej.* Z Artystów w tych towarzystwach odznaczają się Panie: *Bańkowska, Kossorotów, Kowalska;* Panna *Laskowska;* PP: *Krajewscy*, Alex: i Konradowie *Misiewiczowie, Swięccy*, Pan *Szaszkiewicz, Brelewski, Lipiński, Trynkaus, Maleszewski, Le Brun, Delhau, Czajkowski, Bańkowski, Pade, Okoński* syn i kilku innych. Prócz dzieł tłómaczonych przedstawiają twory: Hrabiów *Skarbku*, i *Fredry, Korzeniowskiego, Kamińskiego, Bogusławskiego, Jasińskiego, Ładnowskiego, Kucza, Derynga, Gregorowicza*, i t. d. Z kompanji muzycznych, odznaczyła się także pod dyrekcją P. Karola *Eschert*, która z 15tu osób złożona, grywała w Kaliszu, w Sali Resursowej i w Ogrodach P. *Szlive* i w *Noskowie;* udział w tejże przyjął P. August *Buhl* z Wrocławia, na fortepianie.

Kiedy do drugiej połowy XVIII wieku, znano tylko 7 *planet* głównych, my dziś znamy tychże 8, a oprócz tego 37 *asteroid*, czyli *planet teleskopowych*, z których 4 odkryte zostały w 1855. Temi są: *Circe* odkryta przez *Chacornac* znanego już z odkrycia *Masilii* i *Phocei; Leucothea* i *Fides* ujrzane najprzód przez *Luthera*, odkrywcę *Tetydy, Prozerpiny* i *Bellony;* wreszcie *Atalanta*, odkryta przez *Goldschmidta*, odkrywcę *Lutecii* i *Pomony.*

Nauki przyrodzone wzbogacone zostały w tym roku kilku ważnemi zastosowaniami, albo wynalazkami. Dwa nowe metale, *srebro* zastąpić mogące, *aluminium* (glin) i *silicium* (krzem), pomnożyły liczbę znanych pierwiastków metalicznych. Odkryto możność telegrafowania na telegrafach elektro-magnetycznych, jednocześnie w dwóch przeciwległych sobie kierunkach, oraz możność telegrafowania z stacji do pociągów na kolei żelaznej idących i nawzajem. Wreszcie sposób tkania materji deseniowanych, za pomocą elektro-magnetyzmu.

Kiedy mowa o rozwoju i postępie nauk, słusznie tu należy poświęcić słów kilka i Akademji Duchownej Rzymsko-Katolickiej w Warszawie, która z każdym rokiem, wzrastając w liczbę Alumnów, co raz też większe i korzystniejsze wydaje owoce. Rok zaś bieżący, rzeczywiście odznaczył się największą ich liczbą, bo Akademja rozpoczynając z d. 1 Września naukowe swe kursa, miała zapisanych Alumnów 51; z tych z Dyecezalnych 40, zaś z Zakonnych 11tu.

Podobnyż ruch jak zwykle objawiał się w muzyce, a poczynając od znanego już powszechnie kompozytora Ig: F. *Dobrzyńskiego*, wszyscy bez różnicy uprawiali gorliwie tę niwę, zasilając ją coraz nowemi, i licznemi płodami swemi. Tak Józef *Stefani*, Józef *Nowakowski*, St: *Moniuszko*, Xżę Kazimierz *Lubomirski*, Ignacy *Komorowski*, Oskar *Kolberg*, Maurycy *Dietrich*, Felix *Jaroński*, Wilhelm *Troschel*, Wacław *Prochazka*, Kajetan *Kraszewski*, J. *Komann;* jak nawzajem w rodzaju lżejszym, Teodor *Hertz*, M. *Werner*, Xawery *Syrewicz*, Józef *Jawecki*, Teodor *Ejnert* i inni.

Nakoniec w muzyce salonowej do tańca, liczne wyszły utwory *Achtla, Ledworuskiego, Chojnackiego, Lewandowskiego, Rajczaka* i innych.

Wszystkich zaś nowych utworów muzycznych, wyszłych w ciągu roku, było 126 sztuk; z tych z religijnych 3, zaś z większych kompozycji, jak Nocturny, Tarantele, Fantazje, Ballady, do których przyłożyli się bracia *Kątscy* i *Wieniawscy*, 10; reszta składała się z lżejszych utworów i śpiewów; pomiędzy zaś ostatniemi, odznaczały się płody ulubionego kompozytora Ignacego *Komorowskiego.*

Jak rok zeszły upamiętniony został wykonaniem wielkiego Oratorium ś. p. Józefa *Elsnera;* tak rok bieżący, wystawieniem mu z tego funduszu, murowanego na Smętarzu *Powązkowskim* grobu i wzniesieniem pomnika w kształcie siedzącego Anioła z lutnią, na której popękały struny. Piękna ta ze strony krajowców pamiątka, dowodząca żywej dla zasłużonego Mistrza wdzięczności, wykonaną została podług rysunku Artysty *Gerdziejewskiego* przez *Swięckiego.*

Instytucja Wyścigów Konnych, i w r. odbyła swe czynności, a na pamiętnych w m. Czerwcu wyścigach, odznaczył się szczególniej, po raz ostatni już dla swej dojrzałości stawający w szranki, ogier *Navigator*, własność Hr: Witolda *Wołłowicza*, dosiadany na kursach przez żokeja *Newmana.*

Rozwijająca ciągle swe działania *Żegluga Parowa*, i w r. b. znaczny uczyniła postęp. Godnem bowiem jest wzmianki iż Żegluga ta, nie poprzestając na krążeniu po samej *Wiśle*, zapragnęła działalność swą przenieść i na inne wody. Jakoż zaraz w pierwszem półroczu r. b. rzuciła swe statki na *Narew* i *Bug.* Tak więc parowce Nr 1 *Xiążę Warszawski*, Nr 3 *Kopernik*, i Nr 4 *Kraków*, wraz z 14 gabarami, dotarły rzeką *Narwią* i *Bugiem* aż do *Brześcia-Litewskiego.* Po raz to pierwszy zaszumiała na tych wodach para, pokonywając wszelkie trudności, jakie paropływy na tych wodach spotkały. W drugiej zaś połowie r. b., a mianowicie w miesiącu Sierpniu, parowce: Nr 1 *Xiążę Warszawski*, i Nr 6 *Sandomierz*, oraz 10 gabar, dosięgnęły *Królewca*, a następnie puściwszy się na *Niemen*, przybyły aż do *Kowna.* Szczególniej też parowiec *Xiążę Warszawski* wypłynąwszy d. 11 Sierpnia z pod *Elbląga* o godzinie 12 m. 30 w południe, przybył do *Królewca* tegoż dnia o god: 8 m. 30 wieczorem, i to pomimo silnego północnego wiatru, który często bardzo i *yachty* i *berlinki* zatapia. Rozliczne transporta jakie statki parowe pomiędzy *Królewcem* a *Kownem* ciągle ułatwiają, najlepiej dowodzą potrzeby tamże podobnej żeglugi. Co się tyczy żeglugi osobowej, czyli tak zwanej *pasażerskiej*, ta i w r. b. wielkie mieszkańcom kraju oddała przysługi.

Nakoniec wykończone już paropływy Nr 10 *Niemen*, Nr 11 *Narew* i Nr 12 *Pilica*, oczekują lada chwili spuszczenia ich na wodę, ku dalszemu użytkowi i posłudze dla ogółu. Dodać tu do tego pobieżnego obrazu winniśmy, iż obligi spółki *Żeglugi Parowej*, które w roku 1854 w liczbie sztuk 376 po 750 rsr. za każdą, puszczone w obieg były, w znacznej już liczbie w ciągu r. b. sprzedane zostały. W początku zaraz tegoż roku dnia 2 Marca, wylosowano 34 obligów i umorzono takowe. Po obliczeniu zaś dochodów spółki, oprócz procentu 5% posiadaczom obligów zapewnionego, przypadła jeszcze dywidenda blisko cztery od sta procentu przynosząca. W następnym zaś roku 1856 dnia 2 Marca, przystąpią do losowania następnych obligów i wypłaty tak procentu jak dywidendy.

Resursa Kupiecka odbywająca corocznie w miesiącu Grudniu wybory na Członków Komitetu, i w tym także roku dopełniła takowe, a członkowie tego towarzystwa, oceniając zasługi jakie przeszły Komitet przez urządzenie tak wewnętrzne jak zewnętrzne dla Resursy położył, potwierdzili w zupełności i na rok następny tenże sam skład jego.

Jeszcze tu zwracamy jedno i to już ostatnie pożegnawcze w tym roku słówko, tak do tych zacnych współpracowników *Kurjera*, którzy bez żadnego innego powodu, jak tylko w celu podtrzymania pisma będącego że tak powiemy obrazem i kroniką miejscową, poświęcają niejednokrotnie dla niego swe chwile; jako też i do tych wszystkich łaskawych Czytelników i Czytelniczek, którzy uwzględniając już jeżeli nie nasze zasługi i prace, to przynajmniej szczere i prawdziwe chęci, z każdym dniem prawie nie przestają powiększać liczby Prenumeratorów. Pierwszym z nich należy się wdzięczność, a drugim podzięka, i oto powód, dla czegośmy do nich zwrócili na zakończenie te słowa. Nie wezmą nam przeto zacni współpracownicy za złe, jeżeli i w tym roku przypomnimy Czytelnikom ich imiona, a któremi są: Professor *Waga*, Dominik *Szulc*, Kaz: Władysław *Wójcicki*, Tymoteusz *Lipiński*, Doktór na *Jaroczynie Jarocki*, Bolesław *Podczaszyński*, Alexander *Wejnert*, Adam *Prażmowski*, Karol *Bayer*, B. *Alexandrowiez*, Baron Edward *Rastawiecki*, Alexander *Przezdziecki*, X. Rektor *Szczygielski*, X. Kanonik Józef *Wyszyński*, Władysław *Garbiński;* niemniej stali i chętni jak i tamci korrespondenci: Maciej *Berleński* z Lublina, Maciej *Bayer* z Radomia, *Gluziński* z Gub: Wołyńskiej, Lud: *Niemojowski* z Ptu Wieluńskiego, a na rok następny korrespondent z Włoch; Dr Filozofii Fr: *Nowakowski* z Ptu Lubelskiego, a na rok przyszły z zagranicy; Jul: *Heppen*, A. *Mieczyński* z Warszawy, J. N. *Dylczyński* i wielu innych, którzy tyle dowodów przychylności, okazali i okazują dla pisma niniejszego.

Przy takiej to pomocy, puszczamy się w dalszy zawód i z rokiem następnym, w tem przekonaniu, że jak dotąd tak i nadal służyć będziemy pracą i zasobami swemi naszym Czytelnikom, a jeżeli kiedyś wysunie się czasem z pod pióra naszego drobna pomyłka, to jedna ta uwaga, iż z pracą naszą winniśmy pospie-

szać z dnia na dzień, i że tak powiemy z chwili na chwilę, powinna nas usprawiedliwić w oczach Czytelników.

Wielki Marszałek Dworu Cesarskiego Hr: *Szuwałow*, mianowany został Członkiem Komissji ustanowionej przy Gabinecie JEGO CESARSKIEJ MOŚCI do budowy Ermitażu Cesarskiego.

Radca Stanu Hr: *Zabiełło*, Konsul Jlny *Rossyjski* w *Brezylji*, uwolniony został od służby dla słabości zdrowia.

Dyrektor Gimnazjum Realnego w Warszawie.— Podaje do wiadomości wszystkich PP. Kupców m. *Warszawy*, iż zapis uczniów na r. 1856 do Szkoły Niedzielno-Handlowej w *Warszawie*, rozpoczyna się z dniem 25 Grudnia (6 Stycznia) 1855/6 r. Niedopełniający bowiem tego obowiązku, przedstawieni będą Magistratowi m. *Warszawy*, w celu użycia środków znaglających.— Assessor Kollegjalny, *Łyszkowski*.

JW. Hr: *Rüdiger*, Małżonka Jen:-Adj: JEGO CESARSKIEJ MOŚCI, przyjechała z *Ostendy*.

We Środę, to jest dnia 2go Stycznia, jako w dzień rocznicy śmierci ś. p. Jana *Szymanowskiego*, odbędzie się Msza Śta żałobna, w Kościele XX. *Reformatów*, o godzinie 11tej z rana; na którą, pozostała Wdowa wraz z Dziećmi, Krewnych, Przyjaciół i Znajomych zaprasza.

Stefan *Timiriazew*, Syn ś. p. Jenerał-Majora, wczoraj zszedł z tego świata w 17 roku życia. Stroskana Matka wraz z Dziećmi, zaprasza Krewnych, Przyjaciół i Znajomych na exportację zwłok, jutro o godzinie 10ej z rana, z Cerkwi przy ulicy *Podwal*, na smętarz *Wolski* odbyć się mającą.

Dziś, galerje sali balowej w *Resursie Kupieckiej*, otwarte będą o godzinie 8ej wieczór.

O wczorajszej *Maskaradzie*, nic Wam donieść nie mamy, sale były prawie puste, nieliczne domina przemamy, sale były prawie puste, nieliczne domina przemykały się tu i owdzie; co do charakterystyki, wysuwały się tu i owdzie; co do charakterystyki, wystawcie sobie, że nawet nie było *Krakowiaków*, owych nierozłącznych figur prawie z każdą *Maskaradą*. Ale, ale, błądyn, któremu czarne domino przypominało ukochaną *hiszpankę*, uprasza o chwilę rozmowy na przyszłej *Maskaradzie*. Osób na *Maskaradzie* było 250.

Jutro, w salonach *Wiejskiej Kawy*, od godziny 3ej z południa, grać będzie orkiestra pod dyrekcją P. *Rajczaka*. Między innemi utworami muzycznemi, będzie wykonany *Mazur*, kompozycji *Platera*, pod tytułem: *Nowy Rok*, ofiarowany *Warszawianom*; oraz *Obertas Nowy*, kompozycji *Rajczaka*, pod tytułem: *A zawracaj od komina*, i t. d., ofiarowany P. Ludwikowi *Krzyżanowskiemu*.

Bawiąca w *Warszawie* Artystka Panna *Bogdanoff*, ma dwóch braci, z których jeden znakomity Skrzypek, uczeń *Vieuxtemps*, a drugi Fortepjanista i Tancerz.

Anglja. *Londyn, 25go Grudnia.*— Admirałowie R. S. *Dundas*, Michał *Seymour* i *Baynes*, pościągali swe flagi.— Okręt *Rattlesnake*, który wysłany na wyprawę podbiegunową w 1853 r., zamarzł w zimie tegoż roku w cieśninie *Beringa*, w 1854 zaopatrzył w żywność poszukujący *Franklina* okręt *Entreprize*, a następnie użyty był do prowjantowania eskadry *angielskiej* na *Oceanie Spokojnym*, wrócił do *Spithead*. (St: Anz:).

Austrja. *Wiedeń, 25go Grudnia.*— Rząd *Francuzki* podobno zaniósł niedawno zażalenie na postępowanie wojsk *austrjackich* w Xięztwach *Naddunajskich* (Schl: Ztg).

Francja. *Paryż, 25 Grudnia.*— Na rok 1856, mianowani zostali: Prezesem Senatu, P. *Troplong*; Vice-Prezesami, PP. *Mesnard*, *Drouin de Lhuys*, *Barc guay d'Hilliers* i *Regnault de St. Jean d'Angely*; Vice-Prezesami Ciała Prawodawczego, Deputowani *Schneider* i *Reveil*.— Według wykazów w *Monitor* ogłoszonych, gwardja Cesarska straciła w *Krymie* w... bitych i ranionych 5,131 ludzi, a między tymi 181 O... cerów. (St: Anz:).

Niemcy. — Formalne uwierzytelnienie Hr: *Mont... suy*, jako Posła *Francuzkiego* przy Związku *Niemieckim*, nastąpiło 22 b. m. w *Frankfurcie*.— Ba... *Seebach*, Poseł *Saski* przy dworze *Francuzkim*, j... zięciem Kanclerza Hr: *Nesselrode*, i był poprzed... Posłem w *Petersburgu*. (Schl: Ztg).

Szwecja. *Sztokholm, 18 Grudnia.*— Wczoraj jede... z tutejszych dzienników urzędowych, ogłosił traktat ...warty między *Szwecją*, *Anglją* i *Francją*, a ratyfi... wany także 17 b. m. (St: Anz:).

Ze Wschodu. — Słychać, iż w głównej kwate... *francuzkiej* w *Krymie*, Marszałek *Pelissier* zajn... się planem dotyczącym opuszczenia *Krymu*, co tembardziej prawdopodobne, skoro w razie przedł... nia się wojny, sprzymierzeni na *Czarnem* morzu ...pornie trzymać się będą. (St: Anz:).

DONIESIENIA.

Dnia 29 b. m. z rana, Służąca idąc z Nowego-Świata na T... mackie, ulicą Nowy-Świat, Krakow:-Przedm:, Czystą, Wie... wą i Bielańską, zgubiła **PAKIECIK** w papier niebiesk... zawinięty, w którym znajdował się List do JW. Jordanowej, ...tatki potrzebnych sprawunków, i papierami Rs. 15. Uczciwy ... lazca mając wzgląd na biedną Sługę, raczy oddać w domu S... mera Nr 1298 *a*, przy ulicy Nowy-Świat, do mieszkania Bo... skich, za nagrodą.

Dziś rano zimna stopni 3. Wczoraj w południe stopni 2.
Dziś rano wysokość wody na *Wiśle* stop 3, cali 6.

TEATR WIELKI. Jutro, *Asmodea*. Koncert na skrzypc... Pana *Prume*.

TEATR ROZMAITOŚCI. Jutro, *Wesele Figara*, (wzn... wienie).

KONIEC ROKU 1855.

W Drukarni Kurjera Warsz:.— Wolno drukować, d. 19 (31) Grudnia 1855 r.— Starszy Cenzor F. *Sobieszczański*.